

Lausunto

20.10.2025

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: VN/27997/2023

Lausunto Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Jyväskylän ammattikorkeakoulu (Jamk) ja sen alaisuuteen kuuluva Biotalousinstituutti muodostavat yhdessä Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän omistaman Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston (POKE) kanssa maassamme ainutlaatuisen Biotalouskampuksen Saarijärven Tarvaalassa. Biotalouskampuksella työskentelee yhteensä noin 800 luonnonvara-alan ammattilaista ja opiskelijaa, minkä lisäksi sekä Jamk että POKE tekevät laaja-alaisesti tutkimus- ja kehittämistyötä alueen yritysten ja organisaatioiden kanssa.

Jamk Biotalousinstituutin koulutusvastuulle kuuluvat sekä agrologi että energia- ja ympäristötekniikan amk- ja yamk –tutkinnot, minkä lisäksi elinikäinen oppiminen on toimintamme keskiössä. Syksyllä 2026 Jamk on ensimmäisenä toimijana Suomessa aloittamassa luonnonvara-tekniikan insinöörikoulutuksen. Tiivis yhteistyö POKEn kanssa ja sijoittuminen fyysisesti samalle Biotalouskampukselle on mahdollistanut kansallisesti ainutlaatuisen ja mittavan älymaatalouden osaamiskeskittymän kehittämisen.

Jamk on ensimmäisenä ammattikorkeakouluna Suomessa kehittänyt järjestelmällisesti biotalouden yrityskehittämistoimintaa vuodesta 2019 alkaen ja perustanut älymaatalouden soveltavan tutkimuksen ryhmän 2021. Kumpikin toimenpide on lisännyt merkittävästi yrityslähtöisen TKI-toiminnan volyymiä perustuen POKEn kanssa tehtävään oppilaitosyhteistyöhön ja koulutilan mahdollistamaan ainutlaatuiseseen koulutus- ja TKI-ympäristöön luonnonvara-alalla.

Biotalouskampus on biotalousalan osaamisen ja liiketoiminnan kehittämisen paikka, jossa alan yrittäjät, investoijat, tutkijat, kehittäjät ja opiskelijat kohtaavat. Biotalouskampuksesta ollaan rakentamassa joustavaa ja kansainvälistä kokeilu-ympäristöä erilaisten ratkaisujen pilotoinnin mahdollistamiseksi. Vuonna 2025 Jamk on toiminut EIT Food Test Farms -ohjelman pohjoismaisena koordinaattorina, jossa eurooppalaiset startup-yritykset saavat testata innovaatioitaan aidoissa maatalaympäristöissä, ja samalla viljelijät ovat saaneet pääsyn uusimman teknologian pariin.

Biotalouskampuksen kaltaiset ympäristöt ja toimijat tukevat kansallisen ruokastrategian toteutumista siinä mainittujen kehitettävien valmiuksien osalta, ja toiminnan kehittämiseen ja jatkumiseen kaivataan ruokastrategiassa mainittua hallinnon roolin kehittämistä aktiiviseksi mahdollistajaksi. Päätöksissä on pidettävä huoli, että esteitä puretaan oikeista paikoista aiheuttamatta uusia pullonkauloja.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu	Postiosoite/Address	Puhelin/Tel.	Faksi/Fax	Internet	Y-tunnus
JAMK University of Applied Sciences	PL 207	0207438100	(014) 4499694	www.jamk.fi	1006550-2
	FI-40101 Jyväskylä	+358 20 743 8100	+358 14 4499694		
	FINLAND				

Pohjoisen Keski-Suomen maatalous on vahvasti tukeutunut nurmipohjaiseen kotieläintuotantoon, sillä alueen viljelyolosuhteet rajoittavat mahdollisesti viljeltäviä viljelykasveja. Lisäksi alueellinen sijainti olosuhteineen haastaa elintarvikekäyttöisen viljan viljelyn onnistumista. Maataloudessa on käynnissä rakennemuutos, jonka vuoksi tilamäärät vähenevät ja tilakoot kasvavat. Tuotantosuunnittain muutos on vielä suurempi, sillä kotieläintilat lopettavat ja siirtyvät usein kasvintuotantoon. Tämän takia erityisesti rehuviljan saatavuuden uskotaan lisääntyvän, mutta kysynnän laskevan kotieläintilojen lopettaessa, minkä vuoksi viljasta saatava hinta uhkaa laskea.

Hajautettu tuotantorakenne lisää omavaraisuuttamme ja tulee pysyä yhtenä ruokastrategian sekä huoltovarmuuden peruspilarina. Vaihtelevina kasvukausina sadot onnistuvat vaihtelevasti maamme eri osissa, joten hajautetulla tuotannolla kansallinen satovarmuus säilyy korkeammalla tasolla kuin viljelyn keskittyessä ns. paremmille viljelyalueille. Kotieläintuotannon osalta hajautettu tuotanto on merkittävä tekijä esimerkiksi eläintautien kohdalla, jossa tilanne on pysynyt meillä tähän asti hyvänä. Euroopassa on jo jatkuvasti nähtävissä tilanteita, kuinka isojen (eläin)yksiköiden kaikki eläimet joudutaan lopettamaan eläintaudin vuoksi, jolloin syntyy iso lovi koko maan tuotantoon. Isot eläinyksiköt myös aiheuttavat ison pistekuormituksen ympäristölle, ja koettelevat alueellisesti luonnon kantokykyä.

Kun tuotantorakenne pidetään hajautettuna, ja mahdollistetaan myös pienempien yksiköiden jatkuvuus, pystymme tuottamaan edelleen riittävän määrän ruokaa myös erikoistilanteissa. Hajautettuun tuotantorakenteeseen liittyviä päätöksiä ja linjauksia tarvitaan nopeasti, sillä etenkin kotieläintiloja lopettaa vuosittain runsaasti. Tuotannon jatkaminen sekä maaseudun elinvoimaisena pysyminen vaatii muitakin linjanvetoja esimerkiksi tieverkoston ja palvelujen ylläpitämisen suhteen.

Ruokastrategia 2024 sisältää paljon positiivisia kehityssuuntia, kuten elinvoimaisen maaseudun turvaamisen, huoltovarmuuden huomioimisen ja tahtotilan kasvattaa tuottajan osuutta kuluttajahinnasta. Epävarmuutta aiheuttaa kuitenkin tiettyjen strategisten suuntien mahdollinen ristiriitaisuus, kun tavoitteena on samanaikaisesti pitää ruoka kohtuuhintaisena, lisätä paikallisuutta valinnoissa, parantaa maatalouden kannattavuutta, vähentää kasvihuonepäästöjä sekä tuoda uutta teknologiaa käyttöön alkutuotantoon.

Erilaisten monipuolisten rahoitusmahdollisuuksien luominen on yksi avaintekijä jatkuvuuden turvaamiseksi ja investointikyvyn vahvistamiseksi. Pitempiaikaista jatkuvuutta tuo alan yleisen kannattavuuden sekä alasta heijastuvan mielikuvan parantaminen. Tuleekin miettiä, mistä toimiin saadaan kompensatiot ja mihin toimet lopulta suunnataan valintojen tullessa eteen – onko päätöksissä isompi painoarvo ympäristötoimilla vai huoltovarmuudella, tuottajalla vai kuluttajalla. Maaseudun elinkeinojen sekä ruokaketjun vahvistaminen luo merkittävien aluetalousvaikutusten lisäksi kansallista resilienssiä, joka vakauttaa niin yhteiskuntaa kuin luo puskuria kriisitilanteissa. Tulee myös huomioida, että maatalousympäristöt ovat olennainen osa biodiversiteetin eli monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta.

Pyydämme myös korjaamaan pienen kirjoitusvirheen Strategian sidosryhmätilaisuudet -osuudesta kampuksellamme olleen työpajan tapahtuman nimestä – oikea kirjoitusasu on AgriVenture.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

20.10.2025 09:53:36 (UTC +0300)

Vesa Saarikoski

Vesa Saarikoski
Rehtori, toimitusjohtaja

Lausunnon valmistelu:
Biotalousinstituutti, Teknologiayksikkö